

SULEQATIGIISSITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

UKA 2018/7

Tillie Martinussen

12. November 2018

(Aningaasaqarnermut Naalackersuisoq)

2019-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

Iluaaarutaasut tigooqqarpagut akikilliliisusaaagaluarluta

Suleqatigiissitsisunit oqaatigeqqissavarput avoqqaariasariaqarmat Aninggaasanik Inatsisissap nalunaarsuutaani Naalackersuisut periarfissinneqarsimaqimmata Namminersorlutik Oqartussat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit suliffeqarfiutaannit aningaasarpassuarnik aallersinnaatitaammata imaluunniit piginneqatigiissutinit tuniniaasinnaatitaammata, taakkulu Kalaallit Airport A/S-imut nuunneqarlutik taamaalillutillu aningaasaliissutissanik kontuniit assigiinngitsunit aallaersinnaatitaallutik, Mittarfiliortitsinissamullu annertuumik pisinnaatillutik.

Tamanna naammaginangilaq, aningaasat tiguneqartut assersuutigalugu internet, oqarasuaatinut, assartuussinernut ilaatigulælu aamma inissianut, inunnik isumaginninnernut ilinniartitaanernullu pitsanngorsaaffigineqarnissaminuut pisariaqartitseqisunut atorneqartussaagaluarput.

Kanngunartuliorneruvoq inuiaqatigiinnut inuunerminni artornartorsiortunut ulloq unnuarlu ammasumik ikiorneqarnissamut attaveqqaataasinnaasumik 5 mio. koruuninik nassaartoqarsinnaasimangimmalluunniit, aningaasat psykiatrimu pitsannguutaasinnaasut, peqqinnissaqarfimmi sinaakutaasunik pitsanngorsaataasinnaasut, ilisimatusarnerit aningaasalersornerinut, ulloq unnuarlu ornittakkat sinaakutsernerinut pitsannguutaasinnaasut, utoqqaat atugaannik pitsanngorsaataasinnaasut assigisaallu kisiannili suliniutit ineriartortitsiviusut qanoq ililluni imminut akilersinnaaneralluunniit akisinnaanagu milliatikkaaniik ajornanngilluinnartumik aningaasaliisinnaalluni.

Aningaasanut inatsit oqimaaqatigiinngitsoq-aasiit

Isartitassanut aningaasartuutissanullu missingersuutit takutippaat ukiuni sisamani tulliuuttuni amigartooruteqartassasoq, tamanna Naalackersuisut Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliullu aaqqiissuteqarfigisariaqarpaat. Eqqaasitsissutigissavarput siusinnerusukku misilereeratsigu aalisarnermi isertitat tassanngaannaq appariataartarnerat, taamaalillunilu aningaasaqarnermi tunngaviusoq sanngiisumik inissisimasoq tunngavissaaleqilersittarlugu.

SULEQATIGIISITSUT
SAMALIDDISPARTIET

Akitsuutiniq eqqussipallattarneq iserfigeqqissanngilarput, aamma akiligasseqqissanngilagut, akilertugassat naammassisinnaationnagit. Toqqartigu tamatta peqataaffigisinnaasatsinnik ineriartortitsinissarput, attaveqqaqatigiinnermilu aningaasaliinerit tulleriiaakkat aningaasaliiffigalugit, aningaasaqarnikkut toqqissisimanartumik eqqarsaatigilluakkamillu tunngaveqarluni.

Avoqqaarisassatuttaaq isigaagut siullermeerinninnermi aappassaaneerinninnermilu peqqinnissaqarfimmut inunnillu isumaginnermut aningaasanik amerlaneerusunik qulakkeerinittoqarsinnaanngimmat.

Ingammik uani aamma ilinniartitaanermut meeqqanut inuusuttunullu ernumanartumik inissisimasunuttaaq. Killiliisa aallartilluerneruvoq, anguniakkat ersarivngikkaluartut, periusanik tunuliaqutaqanngitsut, oqaatsinilli kusanartunik tunuliaqutserneqartut, aningaasallu amerlanerusut pisariaqartippavut, sulisussarsiornissamieqqarsariaatsinik nutaaliernerit, suliap piviusunngortikkiartornissaanut periusissami allaaserineqartumi nassuiarneqartuni piviusunngortitsisussat.

Periusissammi pisariaqartinneqarput. Uku naalackersuunikut sulilaqartut mittarfeqarfiit kisiisa eqqaamaneqaatigissanngippassuk tulluuttuusimassagaluarpoq, taakku naalackersuinnermi suliaqartut, inatsisartuni naalackersuisunilu kinguaassititigut atornerluinerit ikilisittuoppassuk, atornerluinerillu kingunerisaanik eqqugaasut qaangiiniarnerini ikiuinissaq qulakkeersinnaassuuppasuk.

Soorlu qineqqusaarnermi tamatta tamanna suleqatigiissutigissallugu neriorsuussutigipput.

Maannalu illua'tungeriinnerup pissusivia ingerlapparput, assortuulæluta avissaartuullutalu.

Inunnik isumaginninnermi atuartitaanermilu qaangerniagassat suleqatigiissutigintartigit. Qaa!

Inissiat oquttuarsinnarput-suli

Nunatsinni inissiat nutaanngilisimaqisut sulis misilittagaqarfiguarsinnarparput, naak oqaluuserineqartarsimagaluaqisut, susoqassananilu.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aalajngiisoqaraangat, amerlasuunit isumaqatigineartunit tapersorsorneqartunik, suliallu tulleriiaarneqarneranni, taava naalackersuinnikkut amerlanerusuteqartarneq annaaneqartuartarpoq, kinguneqanngitsoortitsisumik angusaqarfiunngitsumik, taamaalillunilu ineriartorneq iluarsartuussinerillu kigaallatsinneqartarlutik, taamaanneranilu inissiat sulis nungullariartuinnavittarlutik.

Aningaasaliissutinut inunnillu avataaneersunut tikilluaqqusineq

Taamaannerani naammagintartumik qulakkeersinnaasannngilarput inissianut avataaniit aningaasaliisinnaasut aningaasaliisinnaanerat iluanaarutaasunillu tiguisinnaanissaat. Avataaniit aningaasaliissutaasunut ernumasarnerput katattariaqarparput, inigisanut attaveqqaqatigiinnernut allanullu avataaniit aningaasaleerusuttunik pitsaanerusumik suleqateqarneq qulakkeertariaqarparput.

Anjingaasaleerusuttut eqqumiitsunik akitsuutiniq eqqussinnginnissarput tatigisariaqarpaat – tassa iluanaaruteqarnissaq qulakkeertariaqarpaat aamma tatigisinnaasariaqarpaat isumaqatigiissusiornernut tunngaveqaataasut.

Inuiattullu ikittuunnguulluta avataaniit aningaasaleerusuttut tikilluaqqusinnaasariaqarparput.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Soorlu aamma ajunnequtigilluinnassagaluariipput avataaniit suliaartortut tikisitaappat namminerisaminnilluunniit tikippata pãitsaasumik tikilluaqqusinnaasuugutsigit. Ikeqaagummi, inissialiornernut mittargissualiornerit anginerusumik inuttaliisnaalluta. Allatut iliuseqalinnikkutta sulinermik inuussutissarsiuuteqartut kattuffiinik peqataatitsiviusunik, taakkulu isumaqatigiissusiorneranni piffissaagallartillugu angusaqartarnissaq qulakkeertarlugu!

Piumasaraarput sulinermik inuussutissarsiuuteqartut suliniaqatigiiffiinik isumaqatigiissusiornerit pimoorulluinnarlugit sulirineqarnissaat. Maannami kanngunaannartumik piffissaagallartillugu isumaqatigiissusiornerit kingumut qiviarsinnaavagut – assersuutigalugu pãeqqinnissaqarfimmi isumaqatigiissutaasut manna nutaanngilivallaalereersut, maannalu aamma takusinnaalereerlugit kinguaattoorneqalereersuq.

Piffissaq eqqorlugu sulineq ingerlanneqartariaqalerpoq. Taamaanneranimi erumassutissat ikiliallassagaluarpud, erumassuterpassuit suliffippassuarni sulisussaaleqinermik ersersitsut.

Sulinermik inuussutissarsiuuteqartut suliniaqatigiiffiisa assigiinngitsorpassuartigit nipituuliutigaat, tusaaniarneqartillit pingaarniakujunnermillu akineqarlutik. Akissarsiat qaffannissaannut akissaqannginnerarpugut, isumatsinni, akissaqarnerpugummi akissarsianik qaffaannginnissatsinnut?

Sumiiffipãpassuarni atuarfinnik nutaanik sanaartortoqarsinnaanngilaq imaluunniit allanik ulluinnarbit ornittakkanik, sanaartornissaanummi inuttassaqaanngilagut.

Ajornartorsiut uteqattaartoq, manna Naalakkersuisuusut pitsaasumik oqaluttuarisaanermi eqqaamanqassappata tassaasinnaagaluarpud sumiiffiit malilugit pilersarusiortarnerup ukiut arlallit matuma siorna isumaqatigiissutigisatta atuutilerneratigit, paarilluarlugu peqqissaarullugulu, taamaalilluni sanaartorneq ingerlaavartoq qulakkeerneqassamat, soorlu aamma piffissamat inuuffigisatsinnut nutaaliortoqassamat tulluutilerlunilu, innuttaasullu ajornartorsiutigisaviinut samminninnerulerluni.

Akerliussutsimiik takutitsinerit tusaaneqartut – aningaasaqarnermi tulleriarinerit

Peqqinnissaqarfimmi anguniagaasut qaangerniarneqarput ilungersornikkut. Psykiatriimi aamma taamaappoq. Inunnik isumaginninermik suliaqartut, SIK-mi ilaasortat, paarnaarussanik paarsisut, politiit, perorsaaasut, eqqartuussiveqarnermi illersuisut, inunnik isumaginninnermi ikortit, ilinniartitsisut, inuussutissalerinermi sulisut, inunnik isumaginninnermi suliaqartut innuttaaqativut sulisut. Tamaavimmik tusaaneqarnissaminut noqqaappud, aningaasanermi tulleriarinerit malinnaappud.

Innuttaasvut, inuit sulisut, naalakkersuinikkut suliaqartuusugut noqqaaffigaatigit- aallartisaqqullutalu imminut ikiorsinnaanissamat pitsanngorsaaqqulluta. Suliat ilaat alianaqisut tulleriaratiinnavissut, malugisarpagut, misigittaassuseq uummateqaanngissuserlu tupinnaannartoq pigineqartariaqarput taakku pineqartut takusinnaanngikkaanni.

Inuunermi ingerlariaqqinnissamat maniguulluni peqqutissaqarluartumillu ikioqqulluni noqqaaneq uagutsinnut saqqummiunneqartuartartoq tusaanngitsuusaaginnarsinnaanngilarput.

Akisussaaffippud maani angisoorujussuuvuq, tassami innutaasut amerlaqisut sulisoraagut, aamma akisussaaffeqarluta inissianut, internetsimut, inuussutissanut allanullu pisariaqartitanut akiliutaasartup nammagartuunissaanut akisussaaffeqaratta.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Innuttaasut timikkut tarnikkullu peqqissuunerat aamma aningaasarsiornikkut toqqissisimanartumik inuunerat sumiginnartarparput uagut kukkusumik uteqattaartumik naliliisarnertigut.

Namminersonerullutik Oqartussaanerup Namminersorlunilu Oqartussaanerup ingherlanneqarnerini inissialiortiterinerni naammattumik aningaasaliisarsimangilagut. Tamannalu innuttaasunit manna akilerneqarpoq.

Soorlu aamma peqqinnissaqarfimmi, naammaginartumik suliamillu paasinnilluarfiusumik suliarineqartumik inunnik isumaginninnermi ingerlanneqartumik ikiorsisarneq atornerluinermillu katsorsaanerut - pinaveersaartitsinernt tamanut aamma- naammaginartumik aningaasaliisarsimangitsugut.

Ilinniartitaaneq uani aamma suliaqarluni ilinniartitaanerni manna meeqqat inuusuttullu ilinniagaqarnernik naamassinnittarnerat ajornartorsiutaavoq. Aamma ilinniartitaanerit tulluuttut.

Ikiuiniartut isummanillu tunioraasut tikilluaqqullugit

Avataaniit ingammik aningaasat eqqarsaatigalugit, ingammik mittarfiliortiterniarnerit eqqarsaatigalugit qujarussisalernikuuvugut.

Sammissaqarfinnut allanut ikiuiniartunut aamma qujasalerniarta.

Ukiuni tallimat qulillu akornanni kingullerni aatsaat inunnik isumaginninnermi oqaluuserineqarusunnigitsunik oqaluuserinnittalerpugut, soorlu aamma paasiniaasalersut, suliniaqatigiuffinnik aqqissutissiisunik pilersitsiortorluta inatsisinillu qulaajaasussanik innutaasunullu erloqissuteqartunut erloqissutaasunik misissuilersoqarluni, erloqissutit soorlu kinguaassiutitigut atornerluinerit, imerajuttuuneq, hashitorajunneq, angerlarsimaffinni annersaaneq, inuuniarnermi tarnikkullu ajornartorsiutit, taakkulu tunuliaqutaat, innarluutillit allallu immikkut pisariaqartitsisut pillugit pilersitsoqalerpoq. Nunatsinni pinningaartumi qarmarsuaq nipangiussinnermit itigartitsinnermillu qammarsissiaqartup peerniarneqartup inunnut eqquisup sakkortunera arlaqartugut eqqaamaqaaarput.

Nipiangiussinerit unitsittariaqarpagut, soorlu aamma allanit ikiorneqarnissatsinnik pisariaqartitsinnginnermik isuma aamma unitsittariaqaripput. Qaangerniagassani pisariausuni qaangiiniarnernut ikioqquneq kanngunartuunngilaq. Ikioqqugutta Naalagaaffeqatigiinnerup iluanit ikiuerusuttoqassaaq, issiaqatigaluta eqqartueqatigalutalu, aperaluta suna eqqarsaatigineripput, aqqissutissanik ujartuinnermi.

Imminut tulluusimaarutiginninnermiiginnangilarmi, kisiannili innuttaasut tamarmik sutiogut tamatitgut peqqissusaannut tungasuulluni.

Tarraq qerissimasoq

Aningaasaqarnermut inatsisissatut siunnersuutaasumi meeqqat, - ernumanartumiittut utoqqaallu anginerusumik salliutinneqanngillat. Nutaaliortoqanngilaq, imminut ikiornissamat ikiuinissaq sammeneqanngilaq sulisartortavullu pingaartinneqanngillat.

Nunatsinni najugaqartut kikkut tamaasa pisariaqartippavut, aamma maanga tikillutik suliarortussat suli amerlanerusut pisariaqartippavut, inuyiaqatigiit pissarissaartut sanarfinerani. Innuttaasut peqqissut inuunerminnilu nuannaaruteqartut pisariaqartippavut.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Paasisinnaangvivippara partiit imminut sulisartut partiattut taagortut imaluunniit socialistiskiuunerartut nipangiinnarlutik pisarnerput maliinnarlugu ingerlaannarmata, sulirujussuat tulluusimaarutaaginnartussat ingerlanniarlugit – uffa suliat aggorlugit ilisimasat tunngavigalugit suliassaagaluartut.

Taamannerani innuttaasut piitsunngoraluttuinnartut isigiinnarlugit, inuiaqatigiit pisarissaartut suujunnaariartuinnarnerat isigalugu, innuttaasut nunanut allanut nutserattut isigiinnarlugit.

Qaallorimmi illinersiorpugut, ineriartornata nungukkiartorluta.

Unagsinnerusoq eqqarsaatigalugu pisariinnerusumik ilinniagaqarnermik aqqissuuseqqinniarta. Akileraartarnikkut sulinermilu pissutsiniik aqqissuuseqqionniarta. Inunnik isumaginninnermi aqqissuuseqqinniarta. Aqqissuuseqqinnerillu allat ilisimasanit atituumik tunngavilersorneqartut aqqutigalugit.

Immitsinnut qiviarta, anguniagassallu tulleriarinerillu pisariaqartut piviusorsiorluta sammilerlutigit.

Takornariaqarnermi ineriartorneq, inuussutissarsiornermi ineriartorneq aallartisaasarnerlu suli anginerusumik tusaaniarnerulerniartigit qulakkeerlugillu, paaseqatigiissutiginiartigu pitsaanerpaamik iliuuseqarfigninnaasagut tassaammata ilinniartitaanermi inunnik isumaginninnermilu tamanik peqataatitsisut soqutigisaqatigiinnik tamanik peqataatitsisut aamma naalagaaffeqatigiinnerup iluani tassaammata aqqissutissat pitsaanerpaartaat.

Qarasaasiatigut aqqissutissat siunissami aqutissaasariaqarput, uani aamma sammisani allani.

Innarlæuutilit oqaaseqartartuanut aningaasaliissutit amerliniartigit, takornariaqarnerup ineriartortinneqarnissaanut aningaasaliissutit qulakkeerniartigit, inuit pisinnaatitaaffiunut isumalioqatigiissitamut aningaasaliissutit qulakkeerniartigit soorlu aamma meeqqat oqaaseqartartuanut aningaasaliissutit qulakkiissagigut. Innuttaasut sulisartut anigsaaliiffiqineqarnissaat qulakkeertigu, peqqinnissaqarfimmi, ilinniartitaanermi inunnik isumaginnuinnermilæu suliniutinut naapeqatigiiffiusumik sulianik qulakkeerinnilluta.

Paarnaarussanik paarsisut politiillu akissarsiaat qimerloorneqartariaqarput, soorlu aamma inunnik isumaginninnermi ilisimatusarnermut aningaasaliisoqartariaqartoq, ilismatusarnerni allani aamma taamaattoq, pinaveersaartitsinernut, aqqissuuseqqinnernut, siunissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuussutissarsiuutini ineriartortitsinissaq eqqarsaatigalugu. Nunaqarfiunerusunut avinngarusimanerusunullu nutaamik eqqarsartalerniarta, sakkortuumik eqqugaanerup kingunerisaanik misillertitaasunut katsorsaaniarta aningaasaliillutalu ingerlatiinnartyumik aningaasatigut pisariaqartitsisunut. Sulisartunut, utoqqartatsinnut, ernumanartumik inissisimasortatsinnut, meeqqanut ilaqutariinnullu inuusuttunut meerartalinnut nutaanik ullutsinnut naapertuuttunik inissialiorniarta.

Pisortat sullissinerat ersarisoqn ammasorlu pisariaqartipparput, pisinnaangorsaanerit sukumiisut annertuut pisariaqartippavut, inuussutissarsiuutini avatangiisinilu piujuaannartitsineq tunngavigalugu ingerlanissaq qulakkeertariaqarparput.

Illua'tungeriinniarnaq ajugaappat – suleqatigiinneq ajorsassaaq

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Naalackersuinikkut suliat tamarmik arsaannermi unamminertut ippoq, akerleralugu illersorluguluunniit. Illua'tuingeriinniarnep eqqarsalersittarpaatigut arlaat ajugaasartoq. Piviusorli unaavoq, kikkut tamarmik ajorsartarmata.

Partii apequtaatinnagu suleqaatigiilersariaqarpugut

Suleqatigiissitsisuniit kissaatigaarput tulæleriaarinerit taariikavuit allanguutissamik siunnersuummi taaneqarrtut ilanngunneqassasut, aamma eqeersimaarfigineqassasut tulleriarineri ilanngunneqarsim anngitsut taariikkagut.

Qujanaq.